

Sakförsäkring ES1

Innehåll

Sakförsäkring	2	6	Ersättningsbestämmelser	7
1 Begrepp i anslutning till sakförsäkring	2	6.1	Skadeanmälan, inspektion och utredning.....	7
2 Giltighetsområde	2	6.2	Beräkning av skadebelopp	7
2.1 Adressplats	2	6.3	Beräkning av ersättningsbelopp	9
2.2 Varierande ställen	3	6.4	Utbetalning av ersättning	11
3 Försäkringsobjekt	3	6.5	Övriga ersättningsbestämmelser.....	11
3.1 Byggnad som försäkringsobjekt.....	3	7	Säkerhetsföreskrifter	11
3.2 Löseegendom	3	7.1	Säkerhetsföreskrifternas förpliktande och syfte.....	11
3.3 Omsättningstillgångar	4	7.2	lakttagande av myndighetsbestämmelser	11
3.4 Pengar och värdepapper	4	7.3	Allmän ordning och säkerhet	11
3.5 Främmande egendom	4	7.4	Konstruktivt brandskydd	12
4 Sakförsäkringar	4	7.5	Användning av maskiner och anordningar	12
4.1 Brandförsäkring.....	4	7.6	Motorredskap.....	12
4.2 Naturskadeförsäkring.....	4	7.7	Heta arbeten.....	12
4.3 Läckageförsäkring	4	7.8	Bygg-, reparations- och monteringsarbeten.....	12
4.4 Försäkring mot egendomsbrott	5	7.9	Förvaring av egendom	13
4.5 Bräckageförsäkring.....	5	7.10	Säkerhet vid lyft- och flyttningsarbeten	15
4.6 Frys- och kylvaruförsäkring	6	7.11	Säkerhetskopiering och lagring av filer	15
5 Gemensamma ersättningsbegränsningar i alla sakförsäkringar	6	7.12	Övriga säkerhetsföreskrifter och tekniska anvisningar som ska följas.....	15
5.1 Egendom utomhus	6			
5.2 Försummelse av underhåll eller reparation samt olämpligt användningssätt	6			
5.3 Felaktigheter	6			
5.4 Filer, data, program och datorer	6			
5.5 Skador som uppkommer småningom.....	6			
5.6 Skador orsakade av djur	6			
5.7 Väderfenomen och översvämning.....	6			
5.8 Inverkan av annan ersättningskälla på ersättningen	6			
5.9 Minskat värde och utgången garanti	7			
5.10 Förmögenhetsskada och bedrägeri.....	7			
5.11 Försvunnen egendom och butiksstölder.....	7			
5.12 Ersättningsbegränsningar i undantagsfall.....	7			

Sakförsäkring

Från sakförsäkringen ersätts, i enlighet med försäkringsavtalet mellan försäkringsgivaren och försäkringstagaren, direkta och omedelbara skador på egendom samt kostnader som separat anges i villkoren. Försäkringsobjekten, försäkringsbeloppen, självriskerna och försäkringsskydden som valts till försäkringen har antecknats i försäkringsbrevet.

Sakförsäkringen består av

- försäkringsbrevet och av de specialvillkor som eventuellt anges i försäkringsbrevet
- detta produktvillkor ES1
- de allmänna avtalsvillkoren YS15.

1 Begrepp i anslutning till sakförsäkring

Återanskaffningsvärde

Återanskaffningsvärde är det penningbelopp som behövs för att skaffa ny egendom av samma storlek till samma användningsändamål och med samma egenskaper som den ursprungliga egendomen. I återanskaffningsvärdet ingår också skäliga transport- och installationskostnader genom att använda ändamålsenliga transportmetoder och arbetskraft som under normal arbetstid sedvanligt används för installationer. I återanskaffningsvärdet för byggnad ingår byggkostnader genom att använda byggmaterial som allmänt saluförs i Finland och sedvanliga arbetsmetoder. I återanskaffningsvärdet för den skadade egendomen inräknas också rivnings-, röjnings- och förstöringskostnader inklusive transport- och hanteringskostnader i anslutning till dem samt eventuella planeringskostnader för den byggnad som ska uppföras i stället för den.

Fullvärdesförsäkring

Fullvärdesförsäkring är ett försäkrings sätt, där man inte fastställer egendomens värde när försäkringen tecknas, utan det räcker med att uppgifterna om premiegrunderna, som försäkringsbolaget frågar efter, är korrekta och att man under försäkringsperioden meddelar försäkringsbolaget om ändringar i uppgifterna.

Dagsvärde

Egendomens dagsvärde är det penningbelopp som man får när man från återanskaffningsvärdet avdrar värdeminskningen till följd av ålder, användning, försummelse av underhåll, minskad användbarhet, föråldrad teknik eller annan motsvarande orsak. Vid bedömningen av byggnadens dagsvärde beaktas även en klar inverkan av ändrade förhållanden på orten såsom att en idkad näringsverksamhet upphört, byggnadens läge och andra faktorer, när en ny motsvarande byggnad inte uppförs på samma ställe.

Gängse värde

Egendomens gängse värde är det penningbelopp som man allmänt, med beaktande av bl.a. föremålets ålder, användningstimmar och -sätt, servicehistoria, skick och användbarhet, skulle ha fått för egendomen i den marknadssituation som rådde vid tidpunkten för skadan. På gängse värde för motorredskap som drivs av egen maskin inverkar bl.a. Också märke, årsmo del, utrustningsnivå. Vid fastställandet av byggnadens gängse värde avdras tomtens, anslutningarnas och de övriga konstruktionernas andel från fastighetens gängse värde.

Med gängse värde avses inte affärernas utförsäljningspris, begärt pris eller bytesvärde utan ett sådant pris som flera än en person i verkligheten skulle ha varit beredda att betala för den.

Försäkringsvärde

Försäkringsvärdet är värdet på den egendom som är föremål för försäkringen och som används som beräkningsgrund för skade- och ersättningsbeloppet. Försäkringsvärdet kan antingen vara återanskaffningsvärdet, dagsvärdet eller gängse värdet.

Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet utgör beräkningsgrunden för premien och är det högsta ersättningsbeloppet, men utgör inte grunden för skadebeloppet eller för bedömningen av skadebeloppet.

Försäkringsställe

Försäkringsställe är den plats eller det område där försäkringen gäller. Försäkringsstället finns antecknat i försäkringsbrevet. Försäkringsstället är antingen ett ställe med adress eller varierande ställen.

Försäkringslokal

Med försäkringslokal avses en byggnad, del av en byggnad eller ett utrymme i en byggnad där den försäkrade egendomen finns.

Skade- och ersättningsbelopp

Skadebelopp är det beräknade penningbeloppet för förlusten som orsakats av sakskadorna. Ersättningsbelopp är det penningbelopp som på basis av försäkringsfallet betalas för skadan.

Förstariskvärde

Förstariskvärde avser grunden för försäkringsbeloppet, som inte motsvarar egendomens faktiska försäkringsvärde utan är ett penningbelopp som överenskommit om med försäkringstagaren när försäkringen tecknades. Förstariskvärdet utgör alltid grunden för försäkringsbeloppet för adb-program, kostnader för återställande av data och filer, pengar och värdepapper, ritningar, arkiv, modeller och formar samt konstföremål.

Restvärde

Egendomens restvärde är egendomens värde omedelbart efter skadan. Restvärdet bedöms enligt samma grunder som skadebeloppet.

Under- och överförsäkring

Egendomen är underförsäkrad om försäkringsbeloppet är mindre än försäkringsvärdet. Egendomen är överförsäkrad om försäkringsbeloppet är större än försäkringsvärdet.

Självrisk

Självrisk är den andel av skadan som den försäkrade själv ansvarar för och som antecknats i försäkringsbrevet eller -villkoren.

Yta

Med byggnadens yta avses ytan enligt byggnadens yttre mått sammanräknat för varje våning. Ytan omfattar även ytan för källare och värmeisolerade vindar samt ytan för byggnadens fastbyggda carport. Till ytan för företagets lokaliteter räknas den sammanlagda ytan för affärs- och lagerlokaliteterna som företaget använder.

2 Giltighetsområde

2.1 Adressplats

Försäkringen gäller på den adress som antecknats i försäkringsbrevet.

Försäkringen för bärbara datorer inklusive tilläggsutrustning och telefoner samt lådor och rullcontainers som används vid transport av företagets omsättningstillgångar, vilka ingår i lösa anläggningstillgångar, gäller i hela världen.

Tillfällig förflyttning från en adressplats

Försäkringen för lösa anläggningstillgångar som försäkrats på en adressplats gäller också utanför försäkringsstället i hela Finland, om egendomen tillfälligt flyttats eller håller på att flyttas från den i försäkringsbrevet namngivna adressplatsen.

En förutsättning för giltighet är att förflyttningen inte hänför sig till den egentliga affärsverksamheten och att man har för avsikt att flytta tillbaka egendomen till den i försäkringsbrevet antecknade adressplatsen när orsaken till förflyttningen upphört. Sådan egendom är t.ex. lösa anläggningstillgångar i säsongslager och egendom som flyttats för reparation. Med tillfällig förflyttning avses att egendomen förflyttats under högst 6 månader räknat från den tidpunkt då flyttningen påbörjades.

För lösa anläggningstillgångar och omsättningstillgångar i form av provprodukter är försäkringen även i kraft när den tillfälligt finns på mässor eller utställningar.

Vid försäkringsfall, som ersätts på basis av tillfällig förflyttning utanför adressplatsen, gäller försäkringsskyddet enligt vad som antecknats i försäkringsbrevet och maximiersättningen är 200 000 euro per ett försäkringsfall.

Försäkringen gäller inte utanför adressplatsen, om orsaken till förflyttningen är bedrivande av egentlig affärsverksamhet. Egendom som förflyttas för bedrivande av affärsverksamhet är t.ex.

- egendom som används i byggnads-, installations- och granskningsobjekt
- egendom som installerats, förvaras eller används i fordon
- egendom som bearbetas, säljs eller förvaras i en leverantörs, underleverantörs, köparens eller motsvarandes lokaliteter
- omsättningstillgångar i säsongslager
- omsättningstillgångar som säljs på mässor eller utställningar.

2.2 Varierande ställen

När varierande ställen antecknats som försäkringsställe i försäkringsbrevet, gäller försäkringen på det geografiska området som antecknats i försäkringsbrevet. Om inget geografiskt område har angetts, är försäkringen i kraft i hela världen.

Försäkringen gäller vid transport av omsättningstillgångar, bara när omsättningstillgångarna transporteras som handbagage, i en butiksbil som utrustats som en affär eller om godset är en reservdel, råvara eller ett halvfabrikat som överläts till kunden som en del av försäkringstagarens arbetsprestation.

3 Försäkringsobjekt

3.1 Byggnad som försäkringsobjekt

3.1.1 Byggnad

Försäkringsobjekt är den byggnad som antecknats i försäkringsbrevet och följande fast monterad egendom i byggnaden eller på samma fastighet, vilken tjänar byggnadens bruk:

- vanliga maskiner och anordningar såsom VVSEA-anordningar, huvudcentraler, värmekanaler, oljecisterner, solpaneler, solfångare och antenner
- el- och andra kablar samt ledningar och rörnät fram till kommunal eller annan allmän anslutning
- grundplattor för byggnadens grund
- fasta inredningar, konstruktioner och ytbeläggningar vilka motsvarar originalet eller vilka är av samma nivå som originalet och i efterhand har installerats i hela byggnaden.

3.1.2 Annan egendom som hänför sig till byggnaden

Försäkringsobjekt är följande egendom som tjänar byggnaden och finns på samma adress som byggnaden och som ägs av försäkringstagaren eller som försäkringstagaren annars har ansvar för

- fasta sedvanliga anläggningar, konstruktioner och fast utrustning såsom laddningsanordning för elbil, avfallsbehållare och lekställningar samt icke värmeisolerade förråd, bil-, avfalls- och andra tak som är mindre än 40 m²
- sedvanliga verktyg och arbetsmaskiner som används för skötseln av fastigheten, vars konstruktiva topphastighet är högst 15 km/h samt bränslen till dessa, högst upp till 10 000 euro
- uppvärmningsbränslen som hänför sig till underhållet av byggnaden och fastigheten.

Försäkringsobjekt är också sedvanliga maskiner som ansluter sig till privathushållens stadigvarande boende och är avsedda för gemensamt bruk, när byggnaden omfattar minst två bostäder avsedda för stadigvarande boende. Försäkringsobjekt är även träd, buskar och andra planteringar på gårdsplanen upp till 5 000 euro.

3.1.3 Begränsningar gällande byggnader

Försäkringsobjekt är inte

- konstruktioner under byggnadens grundplattor
- pålningar, täckdikesrör och markbäddsanläggning för spillvatten inklusive rör
- borrh- och värmebrunnar
- väggmålningar, statyer, konstföremål och andra motsvarande specialkonstruktioner på gårdsplanen
- vattenområden, bryggor och strandkonstruktioner
- elström, vatten och gas

- konstruktioner, maskiner, anordningar, rör, ledningar, inredningar och ytbeläggningar som tjänar den affärsverksamhet som bedrivs i byggnaden
- utrustning såsom elbilsaddningspunkter, reklamskyltar och -tejpningar, markiser, övervaknings- och larmanläggningar, klockor, antenner samt balkongglas och annat specialglas som skaffats och ägs av en aktieägare, hyresgäst eller annan användare
- elproduktionsanläggningar som i huvudsak tjänar annat än den försäkrade byggnaden
- värmeanläggningar vars totaleffekt är 1 MW eller mera samt kylanläggningar i frys- eller kylbyggnader, även om de skulle tjäna hela byggnaden.

3.2 Lösegendom

3.2.1 Lösa anläggningstillgångar

Till lösa anläggningstillgångar som är försäkringsobjekt hör

- maskiner, anordningar, arbetsredskap i den försäkrade verksamheten och den VVSEA-teknik som tjänar dem
- program som ingår i maskiner och anordningar
- inredning och bruksmaterial.

Försäkringsobjekt är också reklamskyltar och -tejpningar och laddningsanordningar för elbil som försäkringstagaren äger. Lösa anläggningstillgångar kan vara försäkringstagarens egna, hyrda eller skaffade med finansieringsavtal. Hyrd egendom försäkras som en lös anläggningstillgång, om försäkringstagaren har förbundit sig till att försäkra den.

3.2.2 Specialfallen för lösa anläggningstillgångar

Om inte separata försäkringsbelopp har antecknats i försäkringsbrevet för egendomen som presenteras i tabell 1, kan i försäkringsbeloppet för lösa anläggningstillgångar högst ingå respektive egendom upp till det belopp i euro som presenteras i tabellen. Högsta ersättningsbeloppet är dock alltid det försäkringsbelopp som i försäkringsbrevet antecknats för lösa anläggningstillgångar. Om man vill försäkra egendomen till ett högre belopp än detta, ska den försäkrade egendomens värde i sin helhet antecknas i försäkringsbrevet.

	Maximibelopp
Kostnader för återställande av program, operativsystem och filer orsakade av en sakskada	5 000 €
Samlarobjekt, antikviteter, värdefulla mattor, samlingar och värdeföremål	15 000 €
Fasta inredningar i försäkringslokal	10 000 €
Försäkringslokalens dörrar, fönster, utrustning för inbrottskydd och konstruktioner vid egendomsbrottskador	5 000 €
Pengar och värdepapper i försäkringslokalen och under transport i Finland	3 000 €
Kundens anläggnings- och omsättningstillgångar som behandlas eller förvaras i affärsverksamheten, vid andra skador än bräckageskador, se villkorspunkt 3.5	10 000 €
Arbetstagarnas personliga kläder och bruksföremål vid andra skador än bräckageskador, se villkorspunkt 3.5	1 000 €/ arbetstagare, sammanlagt högst 10 000 euro

Tabell 1.

Till försäkringslokalens fasta inredningar hör

- maskiner och inventarier som ansluter sig till bruket av lokalen, vilka inte ingår i företagsverksamheten och för vilka aktieägaren har underhållsansvar
- golv-, vägg- och takbeläggningar och mellanväggskonstruktioner, som försäkringstagaren själv skaffat till hyresutrymmet
- fast inredning och VVSEL- och maskinteknik med anslutande rör, som tjänar affärsverksamheten som bedrivs i lokalen.

Vid försäkring av värdeföremål och samlingar till ett högre värde än 15 000 euro, ska det finnas en förteckning med bilder och försäkringsvärden per föremål vilken kan skickas till försäkringsgivaren efter en skada.

3.2.3 Begränsningar som gäller lösa anläggningstillgångar

Följande egendom är inte försäkringsobjekt, om den inte har försäkrats separat och antecknats i försäkringsbrevet

- maskiner, anordningar och fordon, eller deras delar och utrustning, vilka drivs av egen maskin med undantag av el- eller gasdrivna maskiner och anordningar avsedda för rengöring eller förflyttning av varor på försäkringstagarens verksamhetsställe såsom eldrivna truckar eller golvrengöringsmaskiner
- immateriella rättigheter
- bryggor och strandkonstruktioner
- levande djur
- växter utomhus.

3.2.4 Investeringskydd

Försäkringsobjekt är investeringar i lösa anläggningstillgångar som görs under den aktuella försäkringsperioden upp till högst 20 procent av det sammanlagda försäkringsbeloppet för de försäkrade lösa anläggningstillgångarna, dock högst till ett värde av 200 000 euro. Försäkringskyddets omfattning är samma som för motsvarande lösa anläggningstillgångar. Försäkringen ersätter dock inte bräckage på maskiner och anordningar under installationsarbete och ibruktagande.

Investeringskyddets begränsningar

Föremål för försäkring är inte

- nya byggnader som byggs eller tillbyggnad av en befintlig byggnad
- lösegendom på ett nytt försäkringsställe.

3.3 Omsättningstillgångar

Till omsättningstillgångar som är försäkringsobjekt hör

- av försäkringstagaren ägda omsättningstillgångar som hänförs till den försäkrade verksamheten
- omsättningstillgångar som mottagits för försäljning i den försäkrade verksamheten
- andra omsättningstillgångar som antecknats i försäkringsbrevet som är på försäkringstagarens försäkringsansvar.

Begränsningar som gäller omsättningstillgångar

Försäkringsobjekt är inte

- pengar och värdepapper
- immateriella rättigheter
- registreringspliktiga arbetsmaskiner och registreringspliktiga fordon
- luftfarkoster
- jordmån och vattenområden
- färdiga byggnader
- växter utomhus.

3.4 Pengar och värdepapper

Pengar och värdepapper som utgör försäkringsobjekt inkluderar av försäkringstagaren ägda pengar och värdepapper, pengar som laddats på smart- och betalkort samt oanvända frimärken och stämpelmärken, lotter, lunchkuponger, kuponger, växlar, checkar och övriga motsvarande fordringsbevis. Om andra pengar än försäkringstagarens egna pengar försäkras, ska detta antecknats separat i försäkringsbrevet.

3.5 Främmande egendom

Till främmande egendom som är föremål för försäkringen hör

- kundens anläggnings- och omsättningstillgångar som behandlas eller förvaras hos försäkringstagaren och som försäkringstagaren enligt lag eller avtal ansvarar för
- anställdas personliga egendom med undantag av personlig egendom som tillhör företagaren eller personen som bor i samma hushåll som företagaren.

Försäkringskyddet för anställdas egendom gäller överallt i Finland vid utförande av arbetsuppgifter som arbetsgivaren beordrat.

Begränsningar som gäller främmande egendom

Försäkringsobjekt är inte

- egendom och lokaliteter som försäkringstagaren använder för sin verksamhet
- pengar och värdepapper
- immateriella rättigheter
- jordmån och vattenområden
- färdiga byggnader
- växter utomhus.

4 Sakförsäkringar

4.1 Brandförsäkring

Försäkringsfall som ersätts

Från försäkringen ersätts skada som orsakats av

- eld som kommit lös
- rök eller sot som uppkommit plötsligt och oförutsett, när röken eller sotnedfallet kommer från en brand på försäkringstagarens verksamhetsställe eller i dess omedelbara närhet
- explosion; med explosion avses en plötslig mekanisk skada som uppstått på grund av gas- eller dammexplosion eller ångövertryck
- att en rökventilationsanläggning utlösts plötsligt och oförutsett
- att släckanläggning plötsligt och oförutsett börjat läcka eller utlösts.

Ersättningsbegränsningar i brandförsäkringen

Från försäkringen ersätts inte

- skada på elapparat till följd av elfenomen
- explosionsskada till följd av centrifugalkraft, inre spänning, packning som lossnat eller vätsketryck eller skada på motor till följd av explosion i förbränningsmotor.

4.2 Naturskadeförsäkring

Försäkringsfall som ersätts

Från försäkringen ersätts en plötslig och oförutsedd skada som orsakats av

- storm
- tromb eller åskby
- hagel
- vilt djur som trängt in i byggnaden
- blixtnedslag som direkt träffat och mekaniskt skadat försäkrad egendom.

Med storm avses väderförhållanden där vindens medelhastighet har överskridit 15 meter per sekund på den meteorologiska station som ligger närmast platsen för det inträffade.

Från försäkringen ersätts även skada till följd av förhöjt vattenstånd i vattendrag som orsakats av stormvind som rått på skadep platsen.

4.3 Läckageförsäkring

Försäkringsfall som ersätts

Från försäkringen ersätts skada som orsakats av vätska, gas eller ånga när ämnet plötsligt, oförutsett och direkt strömmat ut från

- byggnadens fast monterade vatten-, avlopps- och värmerör eller från rör i simbassäng eller bubbelpool

- anordningar, maskiner eller behållare som anslutits till rörnät med fast anslutning
- byggnadens invändiga dagvattenrör.

En förutsättning för ersättning av skada är att läckaget börjat under försäkringens giltighetstid.

Ersättningsbegränsningar i läckageförsäkringen

Från försäkringen ersätts inte skada som orsakas av

- stockning i takbrunn
- smält- eller kondensvatten från kyl- eller nedkylningsapparat
- internt system för vätske-cirkulation i en maskin eller anordning
- att kommunal eller annan allmän vatten- eller avloppsledning eller fjärrvärmerör har skadats, stockat eller annars inte fungerar.

Från läckageförsäkringen ersätts inte reparations- eller renoveringskostnader för ledningsnät eller bruksanordningar.

4.4 Försäkring mot egendomsbrott

Försäkringsfall som ersätts

Från försäkringen ersätts skada på egendom till följd av stöld då man har brutit sig in i försäkringslokalen genom

- att söndra konstruktioner eller lås
- en nyckel som man kommit över i samband med inbrott eller rån.

Från försäkringen ersätts även

- skada till följd av stöld av löseegendom genom att använda våld mot person eller hota person med våld
- skada till följd av stöld av löseegendom, när stölden begåtts genom att söndra egendomens fästning eller låsning, t.ex. en stålkedja eller dess lås
- uppsåtlig skadegörelse på egendom. Skadegörelse på egendom utomhus ersätts dock endast när det är fråga om egendom som planerats och tillverkats för att förvaras utomhus. Som skadegörelse ersätts också skada av egendom orsakad med ett oidentifierat fordon.

En förutsättning för ersättning är att skadan kan specificeras som en enskild, plötslig händelse, brottet har anmälts till polisen och försäkringstagaren vid behov är beredd att bevisa i domstol att egendomsförteckningen som hänför sig till ersättningskravet är riktig.

Från försäkringen ersätts inte en skada som orsakas av stöld av motorredskap som drivs av egen maskin, om den försäkrade eller polis- eller tullmyndigheten har fått uppgift om att egendomen hittats inom 30 dagar efter att försäkringsgivaren eller polisen har meddelats om stölden. Från försäkringen ersätts dock skäliga kostnader för hämtning eller återlämning av det upphittade motorredskapet till hemorten, högst 5 000 euro, och skador som motorredskapet orsakats av stölden.

Rån av pengar, värdepapper och värdefull egendom

Om inget annat har antecknats i försäkringsbrevet ersätts en ränskada endast om rånet inträffat i försäkringslokalen eller under värdetransport från försäkringslokalen till uppsamlingsstället för värdetransport, till redovisningscentral eller penninginstitut.

4.5 Bräckageförsäkring

Avvikande giltighet av försäkring

Avvikande från giltigheten som antecknats i försäkringsbrevet träder bräckageförsäkringen för en enskild maskin eller anordning i kraft först efter att maskinen efter montering, reparation eller service och provdrift i anslutning till dem har tagits i egentligt bruk i affärsverksamheten.

4.5.1 Försäkringsfall som ersätts

Från försäkringen ersätts en plötslig och oförutsedd skada på egendom som inte är en skada som ersätts från brand-, naturfenomen- och läckageförsäkring eller från försäkring mot egendomsbrott eller försäkring för frys- och kylvaror.

Bräckage vid yttre händelse

Om det begränsande villkoret Bräckageförsäkring vid yttre händelse antecknats i försäkringsbrevet, ersätter bräckageförsäkringen

bara mekaniskt bräckage eller skada, som plötsligt och oförutsedd har orsakats

- av fall eller stjölplning
- av avkörning eller vägras
- själva anordningen av en oberoende utomstående faktor, dock inte blixtnedslag eller annat elfenomen.

Egendom som utgör arbetsobjekt i en process eller främmande föremål som hamnar i en maskin anses inte vara en utomstående faktor.

Undantag i bräckageförsäkringen

För följande egendom ersätts från bräckageförsäkringen endast bräckage som orsakats av yttre händelse

- omsättningstillgångar
- arbetsmaskin som drivs av egen maskin, arbetsredskap och fordonens däck, larvfötter- och mattor samt motorer, växlar, anordningar för kraftöverföring och kylsystem inklusive anordningar
- i försäkringsbeloppet för lösa anläggningstillgångar ingår formlar och modeller, krossmaskiner, skärmaskiner och torvarbetsmaskiner.

4.5.2 Ersättningsbegränsningar i bräckageförsäkringen

Funktionsstörningar

Från försäkringen ersätts inte eliminering av funktionsstörning, justerings- eller underhållsåtgärder, förebyggande eller periodiskt underhåll eller delar som byts ut i samband med dessa.

Verktyg, formar, andra delar och utrustning som slits

Från försäkringen ersätts inte skada som orsakas blad, verktyg, formar, munstycken eller motsvarande delar i produktionsmaskiner när dessa används för sitt ändamål.

Kylanordningar och kylmedel

Från försäkringen ersätts inte skada som orsakats av att kylmedel läckt, om försäkringstagaren har försummat skyldigheten att inspektera kylanläggningen vilken föreskrivs i gällande lag eller förordning, inte har försett anläggningen med ett läckagedetektor-system som krävs eller i övrigt har försummat föreskrivna anvisningar. Från försäkringen ersätts inte heller nytt kylmedel eller påfyllning eller byte av kylmedel, om det utläckta kylmedlet vid tidpunkten för skadefallet ska tas ur bruk i enlighet med lag och förordningar, eller om läckaget av ämnet inte har varit en följd av att kylanordningen gått sönder.

Konstruktioner och byggnadsdelar spricker

Från försäkringen ersätts inte att konstruktioner eller byggnadsdelar spricker.

Lägenhetsspecifika maskiner och anordningar

Från försäkringen ersätts inte skada som orsakats lägenhetsspecifika maskiner och anordningar, som aktieägaren har ansvar för, t.ex. spis, kylutrustning, bastuugn, fast inredning i toalett och badrum, bubbelpools- och simbassängs-anordningar.

Farliga användningsförhållanden

Från försäkringen ersätts inte skada som orsakas av

- sjunkning i vatten, kärr eller jordmån
- sjunkning genom is annanstans än på en vinterväg i allmänt bruk som uppfyller myndigheternas säkerhetsbestämmelse
- gruv- eller tunnelras
- att föremålet används i förhållanden som är olämpliga för det
- att maskin eller anordning fastnar i rör, hål i berg eller motsvarande plats och den inte kan fås loss utan att söndra omslutande konstruktioner.

Omsättningstillgångar och kundens egendom

Från försäkringen ersätts inte skada på omsättningstillgångar eller kundens egendom, som vid skadetidpunkten är under bearbetning eller behandling och som beror på felaktig funktion i produktionsprocessen eller bräckage på en maskin eller en del av den i processen.

Från försäkringen ersätts inte skada som orsakats av

- förskämning
- ändring i förvaringstemperaturen
- förorening
- tillväxt- eller utvecklingsstörning
- växt- eller djursjukdomar
- myndighetsbestämmelser om att begränsa smittsamma sjukdomar
- insekter eller skadedjur.

Skada som ersätts från en annan sakförsäkring

Från bräckageförsäkringen ersätts inte skador som kunde ersättas på basis av brand-, naturskade- eller läckageförsäkring eller försäkring mot egendomsbrott eller försäkring för frys- eller kylvaror.

Begränsningen gäller även om den skadade egendomen inte är försäkrad med försäkringen ifråga.

4.6 Frys- och kylvaruförsäkring

Försäkringsfall som ersätts

Försäkringsobjekt är de frys- och kylvaror som antecknats i försäkringsbrevet. Från försäkringen ersätts skada på frys- och kylvaror som orsakas av en plötslig och oförutsedd temperaturförändring i förvaringsutrymmet för varorna när temperaturförändringen är en direkt och oundviklig följd av

- ett bräckage på frys eller kyl, som ersätts enligt villkoren för bräckageförsäkringen
- ett plötsligt och oförutsett läckage av kylmedel
- en brand i fastighetens elcentral eller elanordning eller av ett plötsligt eller oförutsett bräckage på dem
- ett oanmält elavbrott i det allmänna elnätet.

En förutsättning för ersättning är att

- livsmedlen omedelbart före skadan uppfyllt villkoren i livsmedelslagstiftningen och varit säljbara
- övriga än livsmedel omedelbart före skadefallet har uppfyllt villkoren i lagstiftningen för ifrågavarande produktparti och kraven på ett bra tillverknings- och förvaringssätt.

Ersättningsbegränsningar i försäkring för frys- och kylvaror

Från försäkringen ersätts inte:

- felaktig montering av kylanläggning
- felaktig reglering, inställning eller programmering av kylanläggning
- felaktigt eller bristfälligt underhåll
- bristfällig frysnings- eller kylningseffekt
- felaktig hantering av produkter.

5 Gemensamma ersättningsbegränsningar i alla sakförsäkringar

5.1 Egendom utomhus

Från försäkringen ersätts inte

- stöld, skadegörelse eller skador som naturkrafter orsakat, när den skadade egendomen vid tidpunkten för skadan fanns utomhus, i inhägnad eller i öppen byggnad, om det inte är fråga om egendom som är tillverkad och planerad för att förvaras utomhus eller i inhägnad och uteförvaringen har antecknats i försäkringsbrevet
- stöld av egendom som är liten och lätt att flytta från inhägnaden.

5.2 Försummelse av underhåll eller reparation samt olämpligt användningssätt

Från försäkringen ersätts inte skada som egendomen orsakas

- av försummelse av underhålls- eller reparationsåtgärder
- när den används i strid med användningsändamålet eller bruksanvisningarna.

5.3 Felaktigheter

Från försäkringen ersätts inte skada på egendom som orsakats av

- fel i planering, montering, behandling, användning, leverans eller arbete
- konstruktions-, tillverknings- eller materialfel
- byggfel eller byggande mot byggbestämmelser, anvisningar eller god byggnadssed
- vätska som läckt ut från vägg- eller golvbrunn, eller deras anslutningsdelar eller fogar
- vätska som trängt in i konstruktionerna på grund av bristfällig vattenisolering.

Till följd av en sådan skada ersätts dock från försäkringen en plötslig och oförutsedd skada på annan egendom, som är föremål för försäkring. Skadan ersätts dock inte om skadan är en följd av snöns tyngd eller bristfällig vattenisolering.

5.4 Filer, data, program och datorer

Från försäkringen ersätts inte skada som orsakats filer, data, program och datorer på grund av förlust av data eller inställningar, ändring av data, felaktiga uppgifter eller dataintrång. Med dataintrång avses en gärning där någon genom att använda datanätverket obehörigt kan ta sig in i data i elektronisk form eller datasystem. Dataintrång är till exempel smitta av ett skadeprogram och överbelastningsattack.

5.5 Skador som uppkommer småningom

Från försäkringen ersätts inte skada på egendom till följd av

- smuts eller avlagring
- mögel, svampbildning, mikrober, lukt, fukt eller kondensvatten
- långsam förändring av temperatur eller fukt
- slitage, repning, frätning, rost, röta, förskämning,
- materialets naturliga försvagning eller utmattning, skakning, krympning, förvittring av betong eller
- annat fenomen som uppkommer småningom.

Vid läckageskador som orsakats av vatten-, värme- och avloppsrör som tjänar byggnaden gäller begränsningen rost och slitage som orsakats av omgivande förhållanden, till exempel av rost på utsidan av rör till följd av kontinuerlig fuktpåfrestning.

5.6 Skador orsakade av djur

Från naturskade- och bräckageförsäkringen ersätts inte skada som orsakas av insekter, fåglar, hardjur eller gnagare. Från försäkringarna ersätts inte heller kostnader för bekämpning av sådana djur eller för att göra sig av med sådana djur. Begränsningen tillämpas inte på brandskador, läckageskador och skador på fönster som orsakats av ovannämnda djur.

5.7 Väderfenomen och översvämning

Från försäkringen ersätts inte skada som orsakas av

- köld, frysnings, hetta eller torka
- marksänkning eller tjälbildning, jordbävning, jordras eller annan rörelse i jorden
- isens eller snöns tyngd eller rörelser
- regn eller snöfall, grund-, yt- eller smältvatten eller översvämning i avloppsbrunn eller rörnät till följd av ovannämnda
- regn- eller smältvatten som strömmat från takrännor, byggnadens yttre stuprör eller regnvattenavlopp
- höjt vattenstånd, översvämning eller sjögång, att en kommunal eller annan allmän vatten- eller avloppsledning eller motsvarande konstruktion gått sönder, täppts till eller slutat fungera
- läckage i yttertak.

Från bräckageförsäkringen ersätts dock en läckageskada som beror på att yttertaget plötsligt och oförutsett gått sönder mekaniskt.

5.8 Inverkan av annan ersättningskälla på ersättningen

Från försäkringen ersätts inte skada som ersätts på basis av någon lag, garanti, förbindelse eller annan försäkring. Skada som ska ersättas enligt dessa försäkringsvillkor ersätts trots detta begräns-

ningsvillkor om försäkringstagaren bevisar att den ersättningskyldiga inte förmår uppfylla sina förpliktelser.

5.9 Minskat värde och utgången garanti

Från försäkringen ersätts inte minskat värde på egendom eller kostnader som beror på att tillverkaren eller importören meddelar att garantin som tillverkaren gett upphör att gälla på grund av skadan.

5.10 Förmögenhetsskada och bedrägeri

Från försäkringen ersätts inte en förmögenhetsskada och inte heller en skada som orsakats av bedrägeri, förskingring eller annat svikligt förfarande eller brytande av avtal.

5.11 Försvunnen egendom och butiksstölder

Från försäkringen ersätts inte

- försvinnande eller stöld av egendom när dess händelsetidpunkt, plats eller omständigheter inte kan fastställas
- skada som orsakats av snapping, butiksstölder eller snatteri.

5.12 Ersättningsbegränsningar i undantagsfall

Från försäkringen ersätts inte en skada som

- orsakats av yrkesmässigt brytnings-, pålnings- eller sprängningsarbete eller marksänkning eller förskjutning till följd dessa
- orsakats av en i Finland eller utomlands inträffad atomskada som stadgas om i atomansvarighetslagen
- orsakats av strejk, arbetsnedläggelse eller annan liknande orsak
- inträffat under krig, uppror, revolution eller annan liknande händelse som rubbar samhällsordningen
- är en direkt följd av en smittsam sjukdom, som fastställs i lagen om smittsamma sjukdomar, av dess hot, avvärjningsåtgärder eller åtgärder för att minska följderna.

Skador som orsakats av terroråd ersätts högst upp till 3 000 000 euro per skadefall och försäkringsperiod. Försäkringens maximiering gäller gemensamt för alla försäkringstagare vid en skada. Skador som orsakats av samma händelse eller omständighet anses som en skada. Med terroråd avses en gärning som antingen utförts av en person eller av en grupp personer, vilken omfattar användning av våld eller hot om användning av våld och syftet med gärningen antingen till sin natur eller till sitt sammanhang är att främja ett politiskt, religiöst eller ideologiskt mål och/eller att skrämja eller påverka en regering, ett folk eller en del av ett folk.

6 Ersättningsbestämmelser

6.1 Skadeanmälan, inspektion och utredning

En skada ska anmälas så snabbt som möjligt till försäkringsgivaren och försäkringsgivaren ska beredas tillfälle att inspektera den skadade egendomen innan den förstörs eller reparationen påbörjas. Om det är nödvändigt att påbörja reparationen för att förhindra att affärsverksamheten avbryts eller att annan följdskada uppstår, kan reparationen påbörjas även om skadan inte har kunnat anmälas. Den försäkrade ska ge nödvändiga handlingar och uppgifter för utredningen av skadan, t.ex. en lista över förstörd egendom, kvitton samt andra uppgifter för att utreda skadans ersättningsbarhet och skadebelopp. Om egendomen av tvingande orsaker måste förstöras eller repareras före försäkringsgivarens inspektion, ska egendomen dokumenteras tillförlitligt.

6.2 Beräkning av skadebelopp

6.2.1 Försäkringsvärde och beräkning av skadebelopp

Vid beräkningen av skadebeloppet fastställs först försäkringsvärdet på den skadade egendomen.

Försäkringsvärdet är

- återanskaffningsvärde, om egendomens dagsvärde före skadan har varit minst 50 % av återanskaffningsvärdet
- dagsvärde, om egendomens dagsvärde före skadan har varit under 50 % av återanskaffningsvärdet.

Försäkringsvärdet fastställs separat för varje skadat föremål och skadad byggnad. Vid skada på en enskild del i en maskin och anordning fastställs försäkringsvärdet för den skadade delen eller helheten av delar.

Vid skada på en enskild del av byggnad, konstruktion, ytmaterial eller fasta inredningar bedöms försäkringsvärdet enligt byggnadsdelen ifråga. För byggnader som byggts ihop eller som består av flera separata funktionella helheter uppskattas försäkringsvärdet separat för varje byggnadsdel och funktionell helhet.

Skadebeloppet beräknas

- enligt återanskaffningsvärdet, när egendomens försäkringsvärde är återanskaffningsvärdet
- enligt dagsvärdet, när egendomens försäkringsvärde är dagsvärdet
- vid läckageskador enligt punkt 6.2.4
- vid bräckageskador enligt punkt 6.2.5

Dessutom beaktas vad som stadgas om i punkt 6.2.6 Särskilda bestämmelser vid beräkning av skadebelopp

6.2.2 Skadebelopp, när försäkringsvärdet är återanskaffningsvärdet

Skadebeloppet enligt återanskaffningsvärdet beräknas enligt prisnivån som gällde vid tidpunkten för återanskaffningen av egendomen. Om den skadade egendomen kan repareras utgörs skadebeloppet av reparations-, transport- och installationskostnader, dock högst av egendomens återanskaffningsvärde. Med reparationskostnader avses kostnader som orsakas när egendomen utan dröjsmål återställs genom att använda ändamålsenliga, ekonomiska, moderna reparationsmetoder och material samt byggmaterial som allmänt saluförs i Finland.

Om lösegendomen inte kan repareras är skadebeloppet högst egendomens återanskaffningsvärde med avdrag för restvärdet. Om byggnaden inte repareras eller återuppbyggs är skadebeloppet högst byggnadens gängse värde vid skadetidpunkten.

Med tidpunkten för återanskaffning avses den tidpunkt då egendomen repareras eller ny egendom skaffas i stället för den förstörda.

6.2.3 Skadebelopp, när försäkringsvärdet är dagsvärdet

Om den skadade egendomen kan repareras, är skadebeloppet en lika stor del av reparationskostnaderna som dagsvärdet är av återanskaffningsvärdet. Om egendomen inte kan repareras är skadebeloppet dagsvärdet med avdrag för dess restvärde. Skadebeloppet på basis av dagsvärdet är dock alltid högst egendomens gängse värde.

6.2.4 Skadebelopp vid läckageskador i byggnader

Vid läckageskador i byggnader görs åldersavdrag på alla reparations- eller återanskaffningskostnader samt på kostnader för felsökning och uppbyggnad och igenläggning av konstruktioner.

Åldersavdragsprocenten fås genom att multiplicera det läckande rörets, maskinens eller cisternens ålder eller det tilltänkta rörets ålder med den procent som anges i följande tabell. Till åldern räknas hela kalenderår som följt efter ibruktagningsåret och som gått ut före skadans händelsetidpunkt. Året skadan inträffade räknas inte med.

Läckt eller tilltäppt	Avdragsprocent
Anordning, rör eller cistern, vars ålder är under 15 år	inget åldersavdrag
Anordning, rör eller cistern, vars ålder är 15 år eller mera	10 % + 2 % per varje år efter 15 år, högst 60 %
Avloppsrör som sanerats inifrån med ett rör med egen ringstyvhet, när man använt en saneringsmetod som är certifierad	2 % per år, högst 60 %

Tabell 2.

När det läcker vid skarvstället räknas avdraget enligt den äldsta rördelen.

Vid en läckageskada som orsakats av ett tilltäppt avloppsrör, görs åldersavdraget på basis av det tilltänkta avloppsrörets ålder.

Om ett avloppsrör har reparerats med en metod som inte har certifikat eller med en ytbehandlingsmetod som inte bildar ett självständigt bärande rör innanför det gamla avloppsröret, beaktas inte reparationen när åldersavdraget beräknas. Om den skadade egendomens försäkringsvärde är dagsvärdet bedömt enligt punkt 6.2.1, är skadebeloppet vid läckageskador högst en så stor del av egendomens reparationskostnader som dagsvärdet är av återanskaffningsvärdet.

6.2.5 Skadebelopp vid skador som ersätts från bräckageförsäkring

För maskiner och anordningar samt rör, cisterner och yttertak räknas till skadebeloppet

- reparationskostnader för den söndriga delen, när delen kan repareras
- återanskaffningskostnader med avdrag för dess restvärde, om den söndriga delen inte kan repareras.

Till skadebeloppet räknas också kostnader för felsökning samt uppbyggnad och igenläggning av konstruktioner. Vid bräckageskada på vatten- eller avloppsledning på tomten, värmekanal mellan byggnader och kabel som installerats i marken inräknas i skadebeloppet även grävning- och igenfyllningskostnader samt kostnader för att återställa markytan.

Från alla kostnader som inräknas i skadebeloppet avdras åldersavdrag. Åldersavdragsprocenten fås genom att multiplicera åldern på egendomen som gått sönder med den procent som anges i följande tabell. Till åldern räknas hela kalenderår som följt efter ibruktagningsåret och som gått ut före skadans händelsetidpunkt. Året skadan inträffade räknas inte med.

Ibruktagningsåret för en förnyad eller grundrenoverad maskin eller anordning är året för förnyandet eller grundreoveringen. Ibruktagningsåret för en del eller en helhet av delar är året för förnyelsen eller grundreoveringen av delen eller helheten av delar ifråga.

Om värdet på maskinen eller anordningen som gått sönder har minskat avsevärt snabbare eller långsammare än åldersavdraget som räknats på basis av tabellens åldersavdragsprocent, beräknas skadebeloppet på basis av dagsvärdet enligt punkt 6.2.3 med beaktande av även maskinens gängse värde.

Maskin eller anordning som gått sönder	Åldersavdrag
Elektroniska kontorsmaskiner och -anordningar Datateknik- och datakommunikationsapparater Kassaapparater och vågar Ljud- och bildinspelningsutrustning, återgivnings- och bearbetningsutrustning Belysningsutrustning	20 % / år
Mät-, undersöknings-, styr- och justeringsanordningar samt automatiska styranordningar och elläs som hänför sig till anordningar som tjänar byggnaden Larm- eller övervakningsanordningar Sol- och vindelsystem, kyl-, ventilations- och värmeanordningar, varmvattenberedare och oljecisterner, frysar samt kylmedel i maskiner och anläggningar. Tvätt- och torkmaskiner, centrifuger och manglar, centraldammsugare inklusive rör Antennanläggningar, lyftdörrar Bearbetningsmaskinernas bultar	10 % / år
Andra maskiner och anordningar som inte nämns i denna tabell	5 % / år
Rörnät, elledningar och hissar som tjänar byggnaderna Bräckageskador på yttertak	3 % / år
Läckageskada till följd av ett plötsligt och oförutsett bräckage på yttertak	om yttertaket är över 15 år gammalt, är åldersavdragsprocenten 10 % + 2 % för varje år efter 15 år, dock högst 60 %

Tabell 3.

6.2.6 Särskilda bestämmelser vid beräkning av skadebelopp

Kostnader för serieläggning och förnyande av lås för att förebygga skador som ersätts från försäkring mot egendomsbrott

Om det i samband med inbrott eller rån har stulits nycklar till dörrar som leder till försäkringsstället, inräknas i skadebeloppet nödvändiga kostnader för serieläggning eller förnyande av lås för avvärjande av en omedelbart hotande skada, som ersätts från denna försäkring. Den första åtgärden är att byta ut spärskivorna i låsen som ska serieläggas eller att programmera elektroniska lås så att den stulna nyckeln slutar fungera. Att förnya låset eller hela serien anses som en direkt nödvändig åtgärd endast när andra åtgärder inte är möjliga. Vid beräkning av skadebeloppet avdras från kostnaderna för serieläggning och förnyande av lås, med undantag av ibruktagningsåret och de därpå följande två åren, 5 % per år för mekaniska lås och 10 % per år för elektroniska lås.

Motorredskap drivna av egen maskin, deras tilläggsanordningar och utrustning

Vid skada på maskiner och anordningar drivna av egen maskin och deras tilläggsanordningar och utrustning är skadebeloppet reparationskostnaderna, dock högst maskinens gängse värde. Om ett motorredskap som drivs av egen maskin, dess tilläggsanordningar eller utrustning inte repareras eller om reparationskostnaderna överstiger skillnaden mellan motorredskapets gängse värde och restvärde, är ersättningsbeloppet skillnaden mellan gängse värdet och restvärdet.

I skadebeloppet kan inräknas upp till totalt högst 5 000 euro per försäkringsobjektet kostnader för

- bärgning upp på vägen
- transport till närmaste verkstad
- hämtning eller återlämning till hemorten när försäkringsobjektet hittas före tidsfristen på 30 dagar löpt ut.

Försäkringsbeloppet är dock alltid högst försäkringsobjektets gängse värde.

Skadebeloppet för modeller, formar och arkivmaterial

Till skadebeloppet för modeller, formar, ritningar, kartor och arkiv, inräknas bara reparations- eller återanskaffningskostnader till den del som den skadade egendomen har reparerats eller i dess ställe har skaffats ny inom ett år efter skadefallet.

Delar som slits

I skadebeloppet för delar som slits inklusive tillbehör samt installationskostnader för dessa inräknas endast den andel som motsvarar återstående användningstid eller -gångar. Användningstiden eller -gångarna fastställs utgående från importörens eller tillverkarens anvisningar. Delar som slits är t.ex. alla delar och tillbehör i en maskin eller anordning som enligt serviceinstruktioner ska förnyas efter en viss tid eller efter ett visst antal användningsgångar.

Skadebelopp för konstföremål och antikviteter

Vid skada på konstföremål och antikviteter är skadebeloppet föremålets reparationskostnader, dock högst dess gängse värde vid skadetidpunkten. Om egendomen inte kan repareras är skadebeloppet dess gängse värde. Samlingens värdeminskning ersätts inte.

Skadebelopp för gårdsplan

Skadebelopp för gårdsplan beräknas enligt iståndsättningskostnader genom att använda växter som allmänt saluförs i Finland och planteringskostnader för dem. För en gård i naturligt tillstånd ersätts inte iståndsättningskostnader.

6.2.7 Övriga kostnader som inräknas i skadebeloppet

Till skadebeloppet av en sakskada som ersätts från denna försäkring kan räknas dessa kostnader:

Kostnader för iståndsättning av jordmån och gårdsplan på byggsplatsen

Om jordmånen på en fastighet, som försäkringstagaren äger eller förvaltar, har förorenats till följd av en sakskada, inräknas i skadebeloppet kostnader för undersökning, rengöring eller byte av jordmån samt transport- och hanteringskostnader för avfall upp till 250 000 euro om åtgärderna är en följd av myndighetens tvingande bestämmelse.

Tilläggskostnader som beror på myndighetsbestämmelser

Om byggnaden eller dess del, till följd av lagstiftning eller av att tvingande myndighetsbestämmelser ändrats, inte kan uppföras på nytt sådan den var före skadan, höjs beloppet av den direkta sakskadans kostnader som beror på de ändrade bestämmelserna som gäller egendomens skadade delar. Kostnader ersätts endast för de skadedrabbade lokaliteter, byggnadsdelar samt VVSEA-system och maskiner som tjänar verksamheten i byggnaden. Som kostnader ersätts högst 10 % av skadebeloppet som räknats utan dessa kostnader.

Från försäkringen ersätts dock inte kostnader som är en direkt följd av att en konstruktion som från första början byggts på ett felaktigt eller bristfälligt sätt repareras för att uppfylla myndighetsbestämmelser och -instruktioner.

Tilläggskostnader som beror på myndighetsbestämmelser räknas med i skadebeloppet endast när egendomen ersätts på basis av återanskaffningsvärdet.

Data, filer och program

Till skadebeloppet för en sakskada inräknas kostnader för återställning av data, filer och program. Med kostnader för återställning avses här kostnader som uppstår av att datasystemet återställs genom säkerhetskopior.

Transport- och installationskostnader

I skadebeloppet inräknas transport- och installationskostnader genom att använda normala transportmetoder och arbetskraft som under normal arbetstid sedvanligt används för installationsarbeten.

6.2.8 Kostnader som inte inräknas i skadebeloppet

I skadebeloppet inräknas inte kostnader som orsakas av

- vätska eller gas som gått till spillo
- utredning av skada eller indirekt av skadan, till exempel telefon- och resekostnader eller inkomstförluster
- inomhusluftmätningar, om undersökningen av luftkvaliteten inomhus dock direkt hänför sig till en ersättningsbar läcka-geskada, ersätts skäliga kostnader för en mätning.
- förbättring av egendomens kvalitets-, utrustnings- eller tekniska nivå eller att en konstruktion som från första början byggts på ett felaktigt eller bristfälligt sätt repareras för att uppfylla myndighetsbestämmelser och -instruktioner
- service- och underhållsarbeten
- tillfälliga reparationer eller påskyndande av reparation
- restaurering av byggnader, föremål eller samlingar, om ersättning av dem inte antecknats i försäkringsbrevet
- minskat värde
- förlust av användbarhet för en maskin eller maskingrupp till följd av en skada som orsakats dess del.

6.2.9 Mervärdesskatt

Skadebeloppet räknas alltid med avdrag för mervärdesskatt när den skadade egendomen vid tidpunkten för skadan användes i mervärdesskattebelagd affärsverksamhet eller försäkringstagaren enligt mervärdesskattelagen har haft rätt att avdra skatten som ingått i anskaffningspriset för den skadade egendomen. Skadebeloppet räknas med avdrag för mervärdesskatt även då den försäkrade har rätt att få tillbaka den betalda skatten som återbäring.

6.3 Beräkning av ersättningsbelopp

6.3.1 Avdragsordning för självrisker och andra avdrag

Ersättningsbeloppet räknas från skadebeloppet, som räknats enligt punkt 6.2, genom att i följande ordning från skadebeloppet avdra självrisker och andra avdrag som anges i dessa villkor eller de allmänna avtalsvillkoren

1. Självrisk som antecknats i försäkringsbrevet
2. Eventuell tilläggsjälvrisk
3. Eventuell minskning av ersättning till exempel på grund av försummelse av säkerhetsföreskrifter eller underförsäkring.

6.3.2 Maximiersättning

Försäkringsbeloppet för egendomen som antecknats i försäkringsbrevet utgör maximibeloppet för försäkringsgivarens ersättningskyldighet med följande undantag.

Investeringskydd

När den skadade egendomen är föremål för försäkring på basis av investeringskyddet, är maximiersättningen för den skadade egendomen 20 % av det sammanlagda försäkringsbeloppet för lösa anläggningstillgångar, högst 200 000 euro.

Pengar och värdepapper

Vid stöld- och rånskador ersätts pengar och värdepapper högst upp till beloppet i följande tabell beroende på förvaringsställe och metod för skydds- och transportsätt, även om det försäkringsbelopp som antecknats i försäkringsbrevet skulle vara högre.

Förvaringsplats	Inbrottslarmsystem	Maximiersättning
Försäkringslokal	–	3 000 euro
I försäkringslokalen befintligt värdeskåp som fästs i konstruktionerna (t.ex. brandsäkert säkerhetsskåp)	–	5 000 euro
I förvaringslokalen befintligt värdeskåp (kassaskåp) godkänt enligt standard SFS-EN1143-1 som fästs i konstruktionerna enligt tillverkarens instruktioner		
Klass I	–	10 000 euro
Klass II	nivå 2	30 000 euro
Klass III	nivå 3 och punktövervakning	60 000 euro
Klass IV	nivå 3 och punktövervakning	120 000 euro
SFS-EN 1143-1/V – XII	nivå 3 och punktövervakning	200 000 euro

Tabell 4.

Vid rån av pengar och värdepapper som inträffar under transport ersätts högst

- 10 000 euro, när transporten har skötts av en person
- 30 000 euro, när transporten har skötts av två personer eller av en person som använder en värdetransportenhets och transporten har utförts under det mottagande företagets arbetstid.

Objekt som försäkrats med förstariskvärde

Om den skadade byggnaden eller lösegendomen repareras och den har försäkrats till förstariskvärde, ersätts skadebeloppet som räknats enligt punkt 6.2 upp till det avtalade förstariskvärdet. Då tillämpas inte underförsäkring.

6.3.3 Självrisk

Försäkringstagaren har vid varje skada den självrisk som antecknats i försäkringsbrevet och därtill en tilläggssjälvrisk vid de försäkringsfall som anges nedan. Tilläggssjälvrisken räknas från skadebeloppet med avdrag för självrisken. Självriskernas maximibelopp vid försäkringsfall är 20 000 euro eller en högre självrisk som antecknats i försäkringsbrevet. Om samma försäkringsfall orsakar skada på flera objekt, som försäkrats med samma försäkringsavtal och som överstiger självrisken, beaktas bara en självrisk. Om självriskerna är olika, beaktas tilläggssjälvrisken inklusive den högre självrisken.

Heta arbeten

Tilläggssjälvrisken är 10 %, när en brandskada har orsakats i heta arbeten som utförts eller låtit utföras av försäkringstagaren eller en person som kan jämföras med denne.

Reparationsarbeten

Tilläggssjälvrisken är 10 %, om skadan har orsakats en byggnad under reparation och det faktum att byggnaden är halvfärdig har bidragit till uppkomsten eller omfattningen av skadan. Vid läckageskador beaktas tilläggssjälvrisken, om läckaget uppstår under reparationsarbetet före det installerade eller reparerade röret, anordningen, cisternen eller yttertakets har inspekterats och tagits i normalt bruk.

Egendomsbrottsskador

Tilläggssjälvrisken är 25 %, när

- egendom har stulits från fordon, båt, släpvagn, lagercontainrar som befinner sig utomhus eller från ett sådant arbetsobjekt som förutom byggnads- eller installationsarbete inte har annan verksamhet (t.ex. byggplatslager på bygg-, renoverings- eller installationsplats eller arbetsobjekt vid nybygge)
- skadan drabbar egendom, som finns utomhus
- skada på arbetsmaskin som drivs av egen maskin inträffar utanför Norden.

Bräckageskador

Tilläggssjälvrisken är 25 %, när

- skadan orsakas av att anordningen används i en verksamhetsmiljö som inte lämpar sig för anordningen
- skadan orsakas av ett programmeringsfel eller ett felaktigt program
- skadan orsakas av att last eller fordon eller fordonsdel körs fast i ett hinder som befinner sig ovanför körbanan
- skada på maskin orsakas av främmande föremål i råvaran som maskinen bearbetar.

Läckageskador

Tilläggssjälvrisken är 20 %, när läckageskadan orsakas av att vattnets flöde till avloppet har förhindrats på grund av ett hinder som funnits på avloppet. Tilläggssjälvrisken räknas endast från byggnadens skadebelopp. Då beaktas inte åldersavdraget vid beräkning av skadebeloppet. Tilläggssjälvrisken är 20 %, när skadan har orsakats av att röret frusit.

Frys- och kylvaruförsäkring

Tilläggssjälvrisken är 25 %, när skadans uppkomst eller omfattning har påverkats av, att

- frys- och kylutrymmen inte har utrustats med en larmanordning som larmar om temperaturökning på det sätt som förutsätts i säkerhetsföreskriften
- försäkringstagaren har försummat skyldigheten att inspektera kylanläggningen vilken föreskrivs i gällande lag eller förordning eller skyldigheten att förse kylanläggningen med ett läckagedetektorsystem. Om förvaringsutrymmen inte har försetts med en larmanordning enligt lag och föreskriven skyldighet att inspektera dessutom har försumrats, är självrisken sammanlagt minst 6 000 euro.

Motorredskap

Tilläggssjälvrisken är 25 %, när det i en arbetsmaskin som ersätts på basis av brandförsäkringen inte finns ett automatiskt, användbart släckningssystem som underhållits enligt tillverkarens anvisningar och inspekterats minst en gång om året och arbetsmaskinen används i brandfarlig eller annars riskfylld omgivning som nämns i säkerhetsföreskrifterna. Tilläggssjälvrisken är 25 %, när skadan orsakas av att motorredskapet sjunker genom is på en vinterväg som godkänts av vägmyndigheten.

6.3.4 Under- och överförsäkring

Om egendomen är underförsäkrad ersätts från försäkringen endast en så stor andel av skadebeloppet med avdrag för självrisken som förhållandet mellan försäkringsbeloppet och försäkringsvärdet utvisar. Vid överförsäkring ersätts egendomens verkliga värde.

6.3.5 Ersättning av restvärde och inlösning av egendom

Ersättning av restvärde

Om den skadade byggnaden på grund av gällande byggnadsförbud eller byggnadsinskränkning inte kan återställas genom reparation, ersätts även byggnadens restvärde minskat med eventuellt försäljningspris som fås för byggnadsdelarna. Försäkringstagaren ska uppvisa en utredning över byggnadsförbudets eller byggnadsinskränkningens ikraftvarande och, om försäkringsgivaren så begär, ansöka om undantagslov för att återställa byggnaden till dess tidigare skick samt vid behov ansöka om ändring av beslutet. Försäkringstagaren ska, om försäkringsgivaren så begär, befullmäktiga försäkringsgivaren att representera denne i ärendet som gäller ansökan om undantagslov.

Inlösning av egendom

Skadad och oskadad kvarstående egendom förblir i försäkringstagarens ägo. Försäkringsgivaren har dock rätt att inlösa skadad egendom eller del av den till dess restvärde.

6.4 Utbetalning av ersättning

Ersättning enligt dagsvärde betalas när nödvändiga uppgifter för att räkna ersättningsbeloppet har lämnats till försäkringsgivaren. Om försäkringstagaren har rätt till ersättning enligt återanskaffningsvärde, betalas skillnaden mellan ersättningarna enligt återanskaffningsvärde och dagsvärde under följande förutsättningar:

- Den skadade egendomen ska antingen repareras eller så ska man på samma fastighet bygga eller i stället för lösegendom skaffa ny egendom av samma kvalitet och för samma ändamål.
- Reparations- eller byggnadsarbetena inleds inom två år från försäkringsfallet. Om byggandet fördröjs på grund av myndigheternas åtgärder, läggs fördröjningstiden till den ovan nämnda tiden.
- Försäkringstagaren har fått en utredning av reparationsarbetet som ska förverkligas eller av återanskaffningen.
- Ersättning enligt dagsvärde har använts för reparations- eller återanskaffningsarbete.
- Ersättning enligt återanskaffningsvärde betalas högst i enlighet med de verkliga kostnaderna.
- Endast försäkringstagaren har rätt till ersättning enligt återanskaffningsvärdet. Rätten kan inte överföras.

Vid läckage- och bräckageskador betalas, under ovanstående förutsättningar, av skadebeloppet som räknats enligt punkterna 6.2.4 och 6.2.5 först andelen enligt den skadade egendomens dagsvärde och andelen av skadebeloppet som överstiger dagsvärdet betalas efter att reparationsarbetet har slutförts.

Försäkringsgivaren har rätt att i stället för att betala ersättning i pengar låta reparera egendomen som skadats, låta uppföra den på nytt eller skaffa ny egendom i stället.

Om en inteckning, som ställts som säkerhet för skuld, har fastställts i egendomen, betalas ersättningen i första hand till inteckningshavaren. Ersättningen kan dock betalas till försäkringstagaren om inteckningshavaren har gett sitt samtycke till detta eller om försäkringstagaren har rätt till ersättning med stöd av bestämmelserna i jordabalken.

6.5 Övriga ersättningsbestämmelser

Egendom fås tillbaka

Om den försäkrade får tillbaka förlorad egendom efter att ersättningen utbetalats, ska denne omedelbart antingen överlämna egendomen till försäkringsgivaren eller återbetala ersättningen som fåtts från försäkringen.

Försäkringsbelopp efter skada

Under en försäkringsperiod berättigar premien till en ersättning som är högst försäkringsvärdet eller det i försäkringsbrevet antecknade förstariskvärdet. Försäkringen fortsätter dock oförändrad fram till slutet av försäkringsperioden om försäkringsgivaren inte meddelar om en eventuell tilläggspremie eller andra ändringar i samband med ersättningsbeslutet.

För perioden mellan tidpunkten egendomen återanskaffas och tidpunkten försäkringsperioden upphör har försäkringsgivaren rätt till en premie som beräknas på basis av ersättningsbeloppet.

7 Säkerhetsföreskrifter

7.1 Säkerhetsföreskrifternas förpliktande och syfte

Genom att iakttä säkerhetsföreskrifterna kan man förhindra uppkomsten av skador och minska skadebeloppet. Försäkringstagaren ska säkerställa sig om att personer som ansvarar för verksamheten och underhållet på verksamhetsstället samt personer som hyr lokaler som försäkringstagaren äger iakttar säkerhetsföreskrifterna som hör till försäkringen. Även i entreprenadavtalen i anslutning till reparations- och underhållsarbeten av lokaliteterna ska anslutas en anteckning om iakttagande av säkerhetsföreskrifter.

En förutsättning för ersättning enligt försäkringsvillkoren är att försäkringstagaren iakttar säkerhetsföreskrifterna som hör till försäkringsavtalet och de övriga skriftliga bestämmelserna som försäkringsgivaren gett. Om säkerhetsföreskrifterna eller de övriga skriftliga bestämmelserna inte iakttas och detta bidrar till skadans uppkomst eller påverkar skadebeloppet eller skadans omfattning, kan ersättningen minskas eller vägras i enlighet med lagen om försäkringsavtal och de allmänna avtalsvillkoren.

7.2 Iakttagande av myndighetsbestämmelser

Alla myndighetsbestämmelser ska iakttas. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid följande bestämmelser:

Bruksgranskningar och periodiska inspektioner

Maskiner, anordningar, cisterner, utrustningar, installationer och maskiner måste genomgå bruksgranskningar och periodiska inspektioner och rengöras i enlighet med myndigheternas instruktioner, lagar och bestämmelser. Arbetet får endast utföras av en person som godkänts för uppgiften. Protokollen från inspektionen ska sparas och fel och brister som upptäcks ska omedelbart repareras.

Räddningsplan och räddningslagen

En räddningsplan enligt räddningslagen ska uppgöras och den ska ges för kännedom till byggnadens användare. Byggnaden ska utrustas med ändamålsenlig primärsläckningsutrustning så att de som befinner sig i byggnaden kan påbörja släckningsåtgärder i brandens begynnelsestadium. Dessutom ska säkerställas att personalen kan använda släckarna och släckarna ska granskas enligt bestämmelserna.

Förvaring av kemikalier, vätskor och gaser

Farliga kemikalier, vätskor och gaser ska hanteras och förvaras enligt lagar och föreskrifter och explosionsskyddshandlingar, användarsäkerhetsinformation och övriga säkerhetsutredningar som gäller dem ska alltid vara uppdaterade och lättillgängliga. Dessutom ska övervakas att anvisningarna som getts iakttas.

Byggnade och reparation

Vid ny- och reparationsbyggande ska de gällande myndighetsbestämmelserna för byggande iakttas.

7.3 Allmän ordning och säkerhet

- Fastighetens utgångar, reservutgångar och passager ska hållas fria.
- Primärsläckningsutrustning ska finnas lättillgänglig.
- Byggnadens vindar, källare och andra gemensamma utrymmen ska låsas så att obehöriga förhindras tillträde.
- Avfallsbehållare och avfallstak samt lättantändligt material såsom lastpallar och emballage ska på fastighetens område placeras så att en eventuell brand inte medför risk för att elden ska sprida sig till byggnaden. Detta kan förverkligas genom att de med beaktande av förhållandena placeras tillräckligt långt från väggen eller genom att skydda ytterväggens och takfotens konstruktioner med brandsäkra material. Lättantändligt material kan också utanför arbetstiden placeras i låsta förvaringsutrymmen, där materialet inte kan antändas utan att söndra låsen eller konstruktionerna till förvaringsutrymmena. Om lättantändligt material förvaras på en lastbrygga, ska obehöriga förhindras tillträde till lastbryggan utanför arbetstiden.
- Fordon ska förvaras på platser som anvisats för dem. Fordon får förvaras inomhus bara om utrymmena enligt bygglovet är godkända för förvaring av fordon.

- Om fordon laddas från fastighetens elnät, ska man kontrollera att befintliga installationer är lämpliga för laddning. Ett skriftligt intyg från en elinstallationsfirma ska vid behov uppvisas över att elnätet är avsett för laddning. Laddningsanordningarna ska underhållas regelbundet.
- Rökning är endast tillåten på anvisade platser för rökning i enlighet med lagen. Platserna för rökning ska förses med brandsäkra askkoppar och det ska finnas anvisningar för deras regelbundna tömning på en avtalad plats.
- Vid användning av öppen eld, t.ex. ljus, marschaller, gasbrännare eller eld för tillredning av mat ska iakttas särskild försiktighet och man ska följa de av tillverkaren givna säkerhetsanvisningar som finns på produkten, emballaget eller i bruksanvisningen.
- Anordningar och anläggningar som innehåller fluoriderade växthusgaser samt läckagedetektorsystem ska granskas enligt lagar och förordningar.
- Om försäkringsbeloppet i försäkringen för frys- och kylvaror överstiger 10 000 euro ska frys- och kylutrymmen förses med en lagrade temperaturkontrollanordning samt ett temperaturlarmsystem som skickar larm till en plats med kontinuerlig jour, t.ex. till ett vaktföretag, när personal inte finns på plats. Larmanordningarnas funktion ska testas minst en gång per 6 månader.

7.6 Motorredskap

Ett motorredskap som väger över 3 000 kg ska förses med två köldtåliga handbrandsläckare av klass 43A233BC och ett motorredskap som väger 500–3 000 kg ska förses med en köldtålig handbrandsläckare av klass 13A 89BC. En arbetsmaskin som används för flisning eller krossning av trämaterial ska förses med fyra köldtåliga handbrandsläckare av klass 43A233BC samt med ett fast installerat, automatiskt släckningssystem.

Handbrandsläckare i motorredskap ska granskas och servas minst en gång om året av en av Säkerhetsteknikcentralen godkänd serviceman eller servicefirma. Släckningssystemet ska underhållas och servas enligt tillverkarens anvisningar. Underhållsåtgärderna ska antecknas i en underhållslogg och en inspektionsrapport ska uppgöras över inspektioner.

Man ska se till att motorredskapet hålls rent och brandfarliga delar i maskinen ska vid behov rengöras flera gånger om dagen, om arbetsmaskinen används i brandfarliga eller annars riskfyllda omgivningar eller om arbetsmaskinen används för att hantera brandfarligt material. Riskfyllda omgivningar är till exempel skog, såg, virkesfabrik, torvmosse, område för hantering av torv eller energiavfall, målarfärgslager, kemisk eller petrokemisk industri- anläggning, kraftverk, stenbrott, underjordiska schakt och gruvor. Brandfarliga material är till exempel träflis, sågspån, torv, energi- avfall, pappers- och oljeprodukter.

I brandfarliga förhållanden och inomhus får man bara använda eller förvara motorredskap som är försedda med huvudströmbrytare. Strömmen till motorredskap som är försedda med huvudströmbrytare ska brytas med huvudströmbrytaren när man inte arbetar med maskinen.

Motorredskap får förvaras inomhus, bara om förvaringsutrymmet är ett separat garage eller en verkstad avsett för fordon eller ett brandsektionerat utrymme i en produktions- eller lagerbyggnad som är separat från andra utrymmen. När motorredskapet förvaras utomhus, ska avståndet vara minst 8 meter från byggnaden eller ytterväggen och takfoten ska vara brandsektionerad på platsen där arbetsmaskinen förvaras samt vara på 4 meters avstånd i båda sidoriktningarna. Motorredskap med låsbar styrhytt ska hållas låst utanför arbetstiden och nycklarna får inte lämnas i fordonet.

7.7 Heta arbeten

Heta arbeten är arbeten där gnistbildning förekommer eller där låga eller annan värme används och som orsakar brandfara. Heta arbeten är bl.a. el- och gassvetsning, arbeten med gaslöd, arbeten med varmluftsblåsare, brännskärning samt metallslipning och -skärning med kapmaskin.

Med heta arbeten inom tak- och vattenisoleringsbranschen avses vattenisoleringsarbeten där låga eller annan värme används och som orsakar brandfara. Arbetena omfattar exempelvis torkning av isoleringsunderlag med låga eller varmluft, uppvärmning av bitumen i en asfaltgryta, applicering av vattenisoleringar genom uppvärmning samt för dessa arbeten nödvändiga hjälparbeten där det uppstår gnistor. Före det heta arbetet påbörjas, ska man alltid göra upp en hetarbetsplan enligt LokalTapiolas säkerhetsföreskrift Heta arbeten D 10 och säkerhetsföreskriften Heta arbeten D 10 ska iakttas under arbetet.

7.8 Bygg-, reparations- och monteringsarbeten

På bygg-, reparations- och monteringsarbetsplatserna ska man följa LokalTapiolas säkerhetsföreskrift för bygg-, monterings- och reparationsarbeten B10.

7.4 Konstruktivt brandskydd

Sektionerande byggnadsdelar ska hållas i skick så att de förhindrar att brand och rökgaser sprider sig från en sektion till en annan under den tid som anges i bygglovet. Efter reparations- och servicearbetena ska säkerställas att rör- och kabelgenomföringar har tätats enligt sektioneringskraven. Branddörrarna ska slå fast och gå i lås av egen kraft och de ska hållas stängda. Om användningen av en lokalitet kräver att branddörren kontinuerligt står öppen måste den förses med en anordning som automatiskt stänger och låser dörren vid en eventuell brand. Branddörrar med dörrautomatik måste vara sådana att de kan slå fast trots elavbrott eller så måste man använda en strömkälla som inte är beroende av nätström. Strömkällans skick samt att dörren slår fast och går i lås ska säkerställas med regelbundna inspektioner.

7.5 Användning av maskiner och anordningar

Försäkringstagaren ska se till att

- tillverkarens och -importörens anvisningar följs vid installation, användning, rengöring, underhåll och reparation av värme-, ventilations-, el-, manövrerings- och processapparatur samt deras maskiner, rökanaler, rör, cisterner, industriugnar och skorstenar
- dagbok förs över service- och reparationsåtgärder
- fel och brister i byggnader, maskiner och anordningar som orsakar risk för skada ska repareras omedelbart
- maskiner och anordningar används bara för deras egentliga ändamål
- maskiner och anordningar laddas endast i laddningspunkter som är avsedda för dem, området runt laddningspunkterna ska hållas rent och i dess omedelbara närhet ska finnas primärsläckningsutrustning
- omedelbart ingripa och korrigerar sådana metoder bland personal och kunder som äventyrar säkerheten
- kabelhyllor, maskinunderlägg, huvudcentralen, elektriska anordningar, ventilationsgaller och kylflänsar till elmotorer rengörs regelbundet och skyddas så att ingen onödig smuts kan samlas på deras ytor
- maskiner och anordningar som blir heta på ytan placeras så att brännbart material inte är för nära den heta ytan och så att eventuell fall och stjälpning inte orsakar antändningsrisk.

Ledningsnät

Ledningsnätet i byggnaden ska skötas noggrant och skyddas mot förfrysning. Ledningsnätet och anordningarna i anslutning till det ska tömmas på vatten, om byggnaden under den kalla årstiden lämnas utan övervakning avsevärt kallare än normal rumstemperatur.

Kylanordning

- Installations- och servicearbeten av kylanordningar får endast utföras av ett kylserviceföretag som är antecknat i behörighetsregistret.
- Kylanordningar ska granskas och servas enligt tillverkarens anvisningar. Över service- och granskningsåtgärder ska föras dagbok.

7.9 Förvaring av egendom

Egendomen ska förvaras omsorgsfullt och man ska försöka förhindra stölden med tillräckliga lås och mekaniskt skydd. Kraven beror på var egendomen förvaras. För följande skåp avser meddelade klasser för lås och deras slutbleck lås enligt standard SFS 7020. Om kravet är ett brukslås utan klass, betyder det enligt standarden ett godkänt lås enligt klass 1 eller 2, ett säkerhetslås betyder ett godkänt lås enligt klass 3 och 4. Hänglåsets klass kan vara 1–4.

Närmare uppgifter om lösningar för att genomföra kraven i säkerhetsföreskrifterna finns i den tekniska anvisningen Inbrottskydd G45. Anvisningarna får du på LokalTapiolas webbplats lahitapiola.fi/ yritysiasiakkaat.

7.9.1 Egendom i försäkringslokal

För försäkringstagarens försäkringslokal ska för lås och mekaniskt skydd iakttagas kraven enligt tabell 5. Om inte nivåkraven för inbrottskyddet har antecknats i försäkringsbrevet, iakttagas kraven enligt nivå 1. Kraven på låsning som anges i tabellen ska uppfyllas så att de inte förhindrar en trygg evakuering. Man kan från fall till fall avvika från anvisningarna om det är fråga om en inkvarterings- eller möteslokalitet eller annat objekt som medför en hög personrisk och där kravet på mekanisk säkerhetslåsnings inte kan uppfyllas utan att personsäkerheten äventyras. Då kan objektets låsning uppfyllas genom att kombinera mekanisk låsning och automatisk säkerhetsteknik på det sätt som avtalas om med försäkringsgivaren.

Krav på mekaniskt inbrottskydd / skyddsnivå	1	2	3
Konstruktioner (väggar, golv, tak)			
Konstruktionerna ska till sin hållbarhet och byggnadssätt vara sådana att inbrott är omöjligt utan att söndra konstruktioner med hjälp av verktyg. Mellanväggskonstruktionen ska sträcka sig från golv till tak. Om mellanväggskonstruktionen inte sträcker sig upp till taket, kan ovansidan av undertaket skyddas med ett galler. När inbrottskyddsnivån är ett, kan ovansidan av undertaket skyddas med ett nät.	x	x	x
Lätta konstruktioner såsom mellanväggar av gipsskivor och lättgrusblock ska förstärkas med 12 mm:s fanerskiva eller med 1,0 mm:s metallskiva från golvnivå eller annan yta som man kan stå på. • när inbrottskyddsnivån är två, ska förstärkningen göras på förvaringsutrymmets sida • när inbrottskyddsnivån är tre, ska förstärkningen göras på förvaringsutrymmets båda sidor.		x	x
Fönster, glaskonstruktioner och öppningar			
Glasrutor i fönster ska fästas och fönster ska stängas så att de inte kan lösgöras eller öppnas från utsidan utan att söndra dem. Öppningsbara stålgaller och rulljalusi ska låsas med två hänglås. Övriga öppningar såsom rökventilations- och luftintagsöppningar ska skyddas med ett fast eller låsbart stålgaller.	x	x	x
Med undantag av fönster i fasaden på byggnadens yttervägg ska fönster, fönsterväggar och skjutbara fönsterväggar samt takfönster vara av krossäkert glas eller skyddade. Säkerhetskravet gäller inte fönster eller öppningar som befinner sig på minst 4 meters höjd från markytan eller annan yta som man kan stå på.		x	
Fönster, fönsterväggar och skjutbara fönsterväggar samt takfönster ska vara av inbrottsäkert glas eller så ska de annars skyddas enligt LokalTapiolas tekniska anvisning G45. Säkerhetskravet gäller inte fönster eller öppningar som befinner sig på minst 4 meters höjd från markytan eller annan yta som man kan stå på. Ett skydd för skyltfönster ska vara lika brett som fönstret och det ska sträcka sig upp till minst 2 meters höjd från markytan eller annan yta som man kan stå på. Om fönstret skyddas mekaniskt ska hålen i skyddskonstruktionen vara av sådan storlek att föremål inte kan transporteras genom skyddskonstruktionen utan att söndra konstruktionen.			x
Dörrar, gångjärn och karmar			
Karmen ska vara kilad mot konstruktionen och glasrutor i dörrar ska fästas så att de inte kan lösgöras från utsidan utan att söndra dem. Ofalsade metaldörrar och alla trädörrar ska förses med ett brytskydd vid brukslåset. Dörrarna ska vara försedda med stift vid gångjärnen, om gångjärnen kan tas isär från utsidan.	x	x	x
Dörrglas ska vara krossäkra eller annars skyddade enligt LokalTapiolas tekniska anvisning G45		x	
Dörrglas ska vara av inbrottsäkert glas eller annars skyddade enligt LokalTapiolas tekniska anvisning G45			x

Krav på mekaniskt inbrottskydd / skyddsnivå	1	2	3
Låsning av dörrar som avgränsar försäkringsstället			
Dörrar som avgränsar utrymmena ska låsas med ett lås som är fast installerat i dörren. Minimikravet på låsningen beror på dörrtypen enligt denna tabell. När ingen vistas i lokalen ska låsen vara i baklås och snabbregeln på pardörr låst. Låset är förreglat då låskolven är orörlig i låst läge. Dörrar med glasruta ska låsas med ett bruks- och säkerhetslås, avståndet mellan låsen ska vara minst 40 cm. En gånghalva i pardörrar låses som enkeldörrar. En passiv dörrhalva tillsluts med en snabbregel som låses med ett hänglås av minst klass 1 eller på annat sätt som hindrar snabbregelns funktion. Pardörrar kan också låsas med ett brukslås eller en stålbom som låsts med ett brukslås och ett hänglås eller med regler och hänglås på insidan. Öppningsbara stålgaller och rulljalusi ska låsas med två hänglås. Svängdörrar ska låsas såsom pardörrar eller <ul style="list-style-type: none"> båda dörrbladen ska låsas med ett säkerhetslås upptill eller nedtill • det ena dörrbladet låses med ett säkerhetslås upptill och nedtill och det andra dörrbladet låses vid det förstnämnda på samma sätt som en enkeldörr. 	X	X	X
Om dörren låses med ett hänglås istället för ett brukslås, ska hänglåset och dess fästen på utsidan vara minst av klass 2 och på insidan minst av klass 1. Skjutbara glasväggar och glasskjutdörrar ska låsas med minst ett säkerhetslås.	X		
Om dörren låses med ett hänglås istället för ett brukslås, ska hänglåset och dess fästen på utsidan vara minst av klass 3 och på insidan minst av klass 2. En fönsterlös dörr ska låsas med bruks- och säkerhetslås, avståndet mellan låsen ska vara minst 40 cm. Skjutbara glasväggar och glasskjutdörrar ska låsas med två lås.		X	X
Takskjutportar, vik- och skjutdörrar ska i första hand låsas på insidan av dörren med en regel och ett hänglås, alternativt med två hänglås på utsidan. Regeln och hänglåset ska vara på motsatta sidor av dörren.	X	X	
Takskjutportar, vik- och skjutdörrar ska i första hand låsas på insidan av dörren med två hänglås.			X

Tabell 5.

Om i försäkringsbrevet antecknats att kravet på inbrottskydd är nivå 1 och fönster och dörrglas i fasaden och fönsteröppningar i takskjutportar och vikkdörrar övervakas med hjälp av ett godkänt inbrottslarm behöver dörrglas i fasaden eller fönsteröppningar i takskjutportar och vikkdörrar inte skyddas mekaniskt.

När egendomen förvaras annanstans än i försäkringstagarens egna lokaliteter, t.ex. i en underleverantörs lokaliteter, kan egendomen förvaras i en låst lokal i byggnaden som är i normal användning, t.ex. i en industrihall, affärsbyggnad, kontorsbyggnad eller bostadsbyggnad. Även då ska inbrottskyddet vara enligt den nivå som antecknats i försäkringsbrevet.

Med en byggnad i normal användning avses en byggnad som är färdigbyggd och vars inbrottskyddsnivå motsvarar de krav som ställs för den.

Egendom som lätt skadas vid läckage ska placeras på minst 10 centimeters höjd från golytan. Egendom som lätt skadas är t.ex. elektroniska anordningar inklusive kablar och omsättningstillgångar.

7.9.2 Egendom i lagercontainer och i byggnader på byggplatser

Vid förvaring av egendom utomhus i lagercontainer och i byggnader på byggplatser, ska tak, dörr- och väggkonstruktioner vara av stålplåt eller av sådant material att inbrott endast är möjligt genom att söndra konstruktionerna med hjälp av verktyg. Väggar av lätt konstruktion, såsom väggar av gipsskivor och plåtprofil, ska förstärkas antingen med 12 mm:s fanerskiva eller med 1,0 mm:s metallskiva på förvaringsutrymmets sida.

Dörrar ska låsas med

- ett brukslås av klass 2 och ett säkerhetslås av klass 4, avståndet mellan låsen ska vara minst 40 cm
- två hänglås inklusive fästen av klass 3, avståndet mellan låsen ska vara minst 40 cm eller
- en stålbom som är låst med hänglås av klass 4 inklusive fästen.

Alla fönster och öppningar i förvaringsutrymmet ska dessutom skyddas med stålgaller eller stålnät eller på annat sätt som ger ett motsvarande inbrottskydd.

När inbrottskyddet för en byggnad under byggande uppfyller skyddsnivån för en färdig byggnad, kan egendomen även förvaras i låsta lokaliteter i byggnaden.

7.9.3 Utrymmen utan verksamhet varje vecka

Om byggnaden är utan verksamhet varje vecka, såsom ett separat lager eller en separat byggnad, där verksamheten har upphört eller avbrutits på grund av ett normalt underhållsstopp, ska kraven i säkerhetsföreskrifterna fortfarande iaktas och man ska dessutom sörja för att

- skicket på gårdsplan, byggnad och egendom i byggnaden vilka hör till fastigheten kontrolleras minst en gång i veckan
- upptäckta fel och skador repareras och spår efter skadegörelse avlägsnas snarast möjligt
- automatiskt brandlarmsystem, automatisk släckanläggning, inbrottslarmsystem och övriga motsvarande säkerhets- och övervakningssystem fungerar
- systemen har testats och underhållits enligt service- och underhållsprogrammen
- elektriciteten till lokaliteterna har brutits från elcentralen med undantag av elektriciteten som behövs för underhållet av fastigheten och utomhusbelysningen
- bruksvatten- och värmerör inklusive anordningar har skyddats mot förfrysning och vattentillförseln till vattenpunkter i fastigheten har avbrutits med undantag av de vattenpunkter som uppvärmningssystemet använder
- gasrör är utan tryck och att rören för brännbara vätskor har tömts och att alla avstängningsventiler har stängts.

7.9.4 Egendom i fordon eller släpvagn

Egendom i fordon eller släpvagn ska övertäckas eller placeras så att egendomen inte kan ses utifrån.

Om egendomen utanför arbetstiden förvaras i fordon eller släpvagn, ska fordonet eller släpvagnen förvaras i ett låst utrymme. Om detta inte är möjligt, ska följande anvisningar iakttas:

Egendom i fordon

- fordonet ska förses med inbrottslarm och larmet ska vara påslaget
- hyttens och lastutrymmets dörrar ska vara låsta.

Egendom i släpvagn eller på fordonets flak

- kåpan på släpvagnen eller fordonsflaken ska vara av metall eller annan konstruktion som inte kan brytas upp utan verktyg
- kåpkonstruktionen ska låsas fast i fordonet eller släpvagnen med ett hänglås av klass 3 eller annan motsvarande låsanordning
- Om ovan presenterade kåpkonstruktion och låsning inte finns, ska egendomen fästas i släpvagnen eller flakkonstruktionen med en minst 10 millimeter tjock ythärdad stålkedja eller -vajer och ett godkänt hänglås av klass 3
- på släpvagnen ska användas en anordning, som hindrar att släpvagnen kopplas loss eller om släpvagnen inte är kopplad till fordonet, en anordning som hindrar att den kan kopplas till fordon.

7.9.5 Egendom utomhus eller i inhägnad

Om egendom förvaras i en inhägnad, ska

- stängselmaterialet vara ett ståltrådsnät med en maskstorlek på högst 50 mm eller annat stängsel som ger motsvarande skydd och det ska vara minst 2 meter högt
- avståndet från markytan till stängslets nedre kant ska vara högst 10 cm
- stängslet ska vara helt och det får inte finnas hål i stängslet
- stängslet ska sträcka sig runt hela området som ska skyddas
- portar ska låsas med säkerhetslås eller hänglås av klass 4
- det inhägnade området ska belysas så att intrång på området kan upptäckas.

Annanstans än i ett låst utrymme eller inhägnad ska egendomen fästas i en stark fast konstruktion

- med en ythärdad stålkedja eller -vajer som låsts med ett godkänt hänglås av klass 3. Kedjans eller vajerns materialstyrka ska vara minst 10 mm
- på minst 3 meters höjd från marken eller annan yta som man kan stå på, så att föremålet inte kan lösgöras utan ställning eller verktyg
- på annat sätt som skriftligt avtalats om med försäkringsgivaren.

7.9.6 Användning av kassaapparater och kassaskåp samt brandsäkra skåp

Kassaapparater och -skrin ska vara öppna när försäkringslokalen är stängd. Dörrarna till brandsäkert skåp eller kassaskåp och kassavalv ska vara låsta när försäkringslokalen är stängd och nycklarna eller sifferkombinationen till låset får inte förvaras i försäkringslokalen.

Nyckeln eller sifferkombinationen får endast överlämnas till utsedda personer mot kvittering.

Brandsäkert skåp eller kassaskåp som godkänts för förvaring av pengar ska fästas i byggnadens konstruktioner enligt tillverkarens anvisningar.

7.9.7 Skyddande av värdefull egendom under transport

Personer som transporterar värdefull egendom ska vara

- myndiga
- utbildade för uppgiften
- anställda av försäkringstagaren eller anställda av ett företag som bedriver professionell värdetransportverksamhet.

Transporten ska ske med en bil som lämpar sig för uppgiften alltid när det med beaktande av omständigheterna är möjligt och ändamålsenligt. Om pengar från flera verksamhetsställen transporteras på samma gång och pengarna lämnas i bilen under ett uppehåll

- ska fordonet vara försett med en startspärr
- pengarna förvaras i ett värdeskåp som är låst och fast monterat i fordonet
- ska fordonet låsas under uppehållet eller transporten utföras av två personer varav den ena vaktar pengarna under uppehållet.

7.9.8 Förvaring av nycklar

Nycklar och andra identifieringar för att öppna dörrar ska förvaras omsorgsfullt. Nycklarna får inte förses med märkningar som kan koppla dem till objektet. I nyckelskåp som är infällda i ytterväggen får man endast förvara separata nycklar som går till dörrar i el- och teleutrymmen och dylika tekniska utrymmen. Huvudnyckeln får aldrig förvaras i sådana nyckelskåp. Om nyckeln försvinner eller om en utomstående olovligen kommer över nyckeln ska man omedelbart utreda om nyckeln kan missbrukas. Om omedelbar risk hotar, ska man vidta åtgärder för att avvärja ytterligare skador.

7.9.9 Inbrottslarmsystem

Om i försäkringsbrevet antecknats att kravet på inbrottskydd är nivå 2 eller 3, ska det finnas inbrottslarmsystem på försäkringsstället. För planeringen och installeringen av inbrottslarmsystemet ska man anlita ett företag som levererar ett inbrottslarmsystem som är godkända av Finansbranschen rf och iaktta Finansbranschen rf:s anvisning Inbrottslarmsystem och -tjänster.

Inbrottslarmsystemet ska hållas funktionsdugligt och det ska vara påslaget utanför arbetstiden. Med att hålla systemet funktionsdugligt avses förutom tekniskt underhåll och tester bl.a. att alla lokaliteter, som man bestämt att ska ha övervakning, fortsättningsvis övervakas t.ex. efter eventuella förändringar i lokaliteten.

7.10 Säkerhet vid lyft- och flyttningsarbeten

Vid lyft- och flyttningsarbeten ska man särskilt beakta Statsrådets förordning om säkerhet vid byggarbeten (205/2009), kapitel 5:

- Vid placering av lyftanordning ska säkerställas att jordgrundens bärighet är tillräcklig.
- På lyftanordningar eller lyftredskap ska finnas beteckningar som är nödvändiga för en säker användning. Om beteckningar saknas får de inte användas. En lyftanordning eller ett lyftredskap får inte överbelastas.
- Lastens vikt och tyngdpunkt ska kontrolleras före lyft och flytt samt lasten ska fästas omsorgsfullt och tillbörligt med hjälp av de fästpunkter som finns i lasten (t.ex. länkar och öglor).
- En skriftlig lyftarbetsplan ska uppgöras för krävande lyftarbeten. Med svåra lyftarbeten avses t.ex. lyft av en speciellt tung eller stor last i svåra omständigheter, andra lyft som kräver särskild planering samt då fler än en kran samtidigt används för att lyfta lasten.

7.11 Säkerhetskopiering och lagring av filer

Säkerhetskopiering av filer ska göras minst varje vecka och säkerhetskopior ska förvaras separat från de ursprungliga lagringsplatserna så att de inte skadas samtidigt med de ursprungliga filerna.

7.12 Övriga säkerhetsföreskrifter och tekniska anvisningar som ska följas

Säkerhetsföreskrifter

- Säkerhetsföreskrift för heta arbeten D10
- Säkerhetsföreskrift för bygg- och monteringsarbeten B10

Anvisningar för tekniskt genomförande av inbrottskydd

- Inbrottskydd G45
- Nyckelsäkerhet G47

Säkerhetsföreskrifter och tekniska anvisningar finns på webbplatsen lokal Tapiola.fi och fås även på Lokal Tapiolas kontor. Information om säkerhetsutrustning som Finansbranschen godkänt finns på Finansbranschens webbplats vahingontorjunta.fi.

Försäkringarna beviljas av dessa ömsesidiga försäkringsbolag (FO-nummer) som hör till Lokaltapiolagruppen:

LähiTapiola **Etelä** (0139557-7) | LähiTapiola **Etelä-Pohjanmaa** (0178281-7) | Lokaltapiola **Huvudstadsregionen** -
LähiTapiola Pääkaupunkiseutu (2647339-1) | LähiTapiola **Itä** (2246442-0) | LähiTapiola **Kaakkois-Suomi** (0225907-5) |
LähiTapiola **Kainuu-Koillismaa** (0210339-6) | LähiTapiola **Keski-Suomi** (0208463-1) | LähiTapiola **Lappi** (0277001-7) |
LähiTapiola **Loimi-Häme** (0134859-4) | LähiTapiola **Länsi-Suomi** (0134099-8) | LähiTapiola **Pirkanmaa** (0205843-3) |
LähiTapiola **Pohjoinen** (2235550-7) | LähiTapiola **Savo** (1759597-9) | LähiTapiola **Savo-Karjala** (0218612-8) |
Lokaltapiola **Sydkusten** - LähiTapiola Etelärannikko (0135987-5) | LähiTapiola **Uusimaa** (0224469-0) |
LähiTapiola **Varsinais-Suomi** (0204067-1) | LähiTapiola **Vellamo** (0282283-3) | Lokaltapiola **Österbotten** -
LähiTapiola Pohjanmaa (0180953-0) | Lokaltapiola Ömsesidigt Försäkringsbolag (0211034-2)

Bolagens kontaktuppgifter finns på adress www.lokaltapiola.fi.

